

[Hartvig Frisch.]

gælder ogsaa Spørgsmaalet om Domstolenes Prøvelsesret over for Loves Grundlovsmæssighed, § 67, hvor Justitsministeren, som det ses af Betænkningen, stillede Forslag om en Formulering til Løsning af dette gamle Stridsspørgsmaal, en Formulering, som imidlertid ikke vandt Tilslutning. Det viser sig nu i Venstres nye Arbejdsprogram, og tillige kan man forstaa det paa Venstres Talere Landet over, at det er Partiets Mening at ville grundlovsfæste Højesterets Prøvelsesret paa en saadan Maade, at samme Ret skal fungere som Mindretalsbeskyttelse. Det er maaske for Venstre den naturlige Konsekvens af at kaste sig ud paa de 30 000 Favnes Dybde, som hedder Etkammer-systemet. For mig staar det saadan, at intet vilde være uheldigere end en saadan Sammenblanding af Lovgivningsmagt og Domsmyndighed, hvorved den højeste Domstol fik tildelt en direkte politisk Rolle.

Man naaede heller ikke til nogen ny Formulering af § 73 vedrørende Folkekirken, men vi, altsaa de tre Flertalspartier, enedes om at udtale i Betænkningen:

„Der er imidlertid Enighed om, at Lovgivning om Folkekirkens forfatningsmæssige Stilling ikke bør ske, uden at Lejlighed er givet de bestaaende kirkelige Organer til at udtale sig om denne Lovgivning.“

Medens adskillige af vore Drøftelser altsaa endte uden bestemte nye Formuleringer, lykkedes det paa andre særlige Punkter at naa et Resultat. Det gælder § 48 om Tjenestemænd som indtræder i Rigsdagen. Derom siges der, at det nærmere ved Lov bestemmes,

„i hvilket Omfang en Tjenestemand . . . skal eller kan fritages for at udføre den ham paahvilende Tjeneste, og hvilken Virkning en saadan Fritagelse skal have paa hans lønningsmæssige Forhold.“

Hidtil har der som bekendt paa dette Omraade hersket højst ulige og yderst forvirrede Tilstande.

Vedrørende Ændringen i § 17, der ogsaa handler om Tjenestemænd, og hvor Udtrykket „Embedsmand“ er ombyttet med „Tjenestemand“, kan jeg sige, at Kommissionens Formulering udelukkende er bestemt af Ønsket om at føre Grundlovens Udtryk à jour. Professor Andersen har paavist, at der er visse Konsekvenser af den nye Formulering vedrørende Ansættelse af Tjenestemænd, Statens Ret til at afskedige dem og Lønning ved Forflyttelse. Disse Spørgsmaal bliver natur-

ligvis nu at undersøge i det Udvalg, der skal nedsættes.

Den gamle Løfteparagraf fra Juni-grundloven om Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen, som jo siden 1919 er sket Fyldest, foreslaas nu omformet til en Sikkerhed for Fremtiden, lydende saaledes:

„Retsplejen skal stedse holdes adskilt fra Forvaltningen“
— det er § 65.

I § 66 er efter et stærkt Ønske fra de Konservative foreslaaet oprettet et Embede som juridisk Sekretær under Rigsdagens Præsidium, til Orientering for Rigsdagen vedrørende Andragender og juridiske Forhold.

Til Grundlovens nuværende § 80, den foreslaaede § 77, om Ejendomsrettens Ukrænkelighed, foreslaas en Tilføjelse, der aabner Adgang for, at visse Erstatningsspørgsmaal ved Ekspropriation, som Regeringen skønner er af principiel Natur, kan forelægges Højesteret, som, hvis den finder Afgørelsen tvivlsom, kan udpege nye særlige sagkyndige og uvildige Vurderingsmænd.

Saa har man endelig i den foreslaaede § 88 gjort en Tilføjelse til Bestemmelsen om, at Len, Stambuse eller Fideikommissgodser for Fremtiden ikke kan oprettes. Der tilføjes nu Ordene: „eller andet Familie-fideikommis“ for at hindre en Tendens til at oprette rene Pengefideikommiss, som ikke hidtil har været omfattet af den gældende Grundlov.

Der findes ogsaa andre, mindre Ændringsforslag af sproglig Art eller af rent redaktionel Natur i Grundlovsforslaget, men de er uden væsentlig Interesse for den almindelige Drøftelse.

Til Slut skal jeg saa stille Hovedspørgsmaalet: Hvilke Fremskridt naas ved det forelagte Forslag? Jeg vil opsummere disse Fremskridt i Korthed saaledes:

Rigsdagsordningen vil betyde, at man opnaar alle Fordelene ved et Etkammer-system uden dog at miste den grundige Behandling af Lovene, som kan finde Sted med to Afdelinger. Det væsentlige er, at politisk Strid mellem de to Ting vil være udelukket i Fremtiden. *Valgretsaldere* vil blive nedsat til 23 Aar, som man herefter vil kunne kalde den skandinaviske Valgretsaldere. *Folkeafstemning* vil kunne kræves, men dog med Garanti for, at der virkelig staar en Folkestemning bag ved Kravet. *Rigsdagsarbejdet* vil blive lettet ved den Række praktiske Reforme, der er foreslaaet. Og endelig: *de demokratiske Friheder* vil blive sikret paa de Punkter, hvor